

Alternativa Jena

Planul Jena este un concept pedagogic apărut în anul 1920. Inițiatorul său a fost pedagogul german Peter Petersen care în 1924 l-a aplicat la școala experimentală a Universității Jena (Germania). Planul Jena se înscrie între pedagogiile reformei (Montessorii, Waldorf, Freinet), etc.

În procesul educațional se pune accent pe copil și pe dezvoltarea integrală a personalității sale. Dezvoltarea personalității se poate desfășura doar în comunitate...părinți, educatori, profesori în interacțiunea sa cu alți indivizi, urmăresc același lucru – o educație de bună calitate.

În comunitate el învață să-și dezvolte spiritul critic de timpuriu, să-i respecte pe cei din jur:

- Să-și asume responsabilități
- Învață ce este libertatea și care sunt limitele ei
- Să se manifeste ca o persoană dinamică cu spirit de inițiativă

Alternativa educațională Jena din punct de vedere al conținuturilor educaționale acestea nu sunt diferite de cele ale școlii tradiționale românești, ci se bazează, pe un plan ritmic în care se succed alternativ patru activități:

- Conversația
- Lucrul
- Serbarea
- Jocul

Obiective prioritare:

- Formarea deprinderilor de bază
- Socializarea copiilor
- Individualizarea fiecărui subiect
- Crearea – modelarea de personalitate

Obiective de referință:

- Să învețe să se descurce în situații diverse
- Să se respecte pe sine, pe cei din jur
- Să descopere lumea prin experiențe proprii

Elemente ale planului Jena:

- Accentul se pune foarte puternic pe viața socială
- Promovarea unei atitudini dinamice, responsabile a respectului față de cei din jur, a spiritului de inițiativă

- A spiritului critic față de membrii comunității școlare

Planificarea pe o zi

- Introducerea cercului de scris ca moment fix al zilei în care se dezvoltă o anumită temă (din viața cotidiană)
- Cursul de inițiere în care se urmărește formarea de deprinderi – predare
- Perioada compactă (lucru pe fișe)
- Introducerea cercului închis în care se propune tema săptămânală

Materiile sunt tratate interdisciplinar și se pornește pe cât posibil de la situații autentice de învățare. Pornind de la particularitățile, de vârstă se pune accentul pe intrarea în contact direct cu natura, cu lumea înconjurătoare în general deoarece experiența personală e cea mai bună bază pentru învățare.

Nerenunțând total la împărțirea tradițională a copiilor se introduc – grupele de nivel. Planul Jena își propune organizarea grupelor de bază (grupuri de bază combinate).

Grup de nivel	Grup de bază 1	Grup de bază 2	Grup de bază 3
Grup de nivelul 1	4 - 6 ani	6 – 9 ani	9 – 12 ani
Grup de nivel 2			
Grup de nivel 3			

În cazul grupurilor de bază se urmăresc activități formative în grupul de nivel are loc instrucția.

Planul Jena lucrează după un plan ritmic de activități în care se succed alternativ cele patru activități fundamentale: conversația, jocul, lucrul și serbarea. Ca forme de lucru:

- activitatea în grupuri de nivel
- activitatea în grupuri de bază
- cursul de inițiere
- cursuri opționale
- cercuri

Asemănări

Procesul instructiv educativ al alternativei educaționale este asemănător cu învățământul tradițional românesc.

Metode de bază:

- conversația
- jocul
- activitatea (lucrul)
- serbarea

Primează:

- mișcarea
- lucrul în grup
- pe grupuri omogene de vârstă
- îndrumare

Deosebiri

Grupele de bază – organizarea copiilor pe vârste când cel mic învață pe cel mare, tratare interdisciplinară.

Jena	Tradițională
mică 4 – 6 ani	3 – 4 ani
mijlocie 6 – 9 ani	5 – 6 ani
mare 9 – 12 ani	6 – 7 ani

- Activitate frontală dirijată
- Activitate gospodărească
- Sponsorizări
- Activitate cu părinții

Apar grupe de nivel – vârstă

- grupe de nivel individual

Activitate de bază – cercul – închis
- deschis

Cercul impune niște reguli.

- 1.copilul care vorbește să fie ascultat ceilalți să asculte

La grupa mică

Cercul deschis – în care copiii vor fi inițiați

Cercul de inițiere

In aceste cercuri vor ieși niște reguli:

- se inițiază ceva
- se vorbește despre ceva
- se prezintă materiale
- joc de construcții
- truse
- se arată cum să se joace
- se aranjează mapele

La grupa mijlocie obiectivul general poate fi același.

- Se lucrează interdisciplinar
- Conversația – discuții - grupuri
 - întâlniri
 - mese rotunde
- Asculți și prelucrezi
- Ce ai facut

Grup de masă - grupuri independente
 - jocul este esențial

Lucrul – muncă independentă la nivel propriu - construiește ceva

Serbarea – deschiderea – închiderea unei săptămâni

Organizarea copiilor pe vârste

Eu sunt copilul.
 Tu ți în mâinile tale destinul meu.
 Tu determini în cea mai mare măsură dacă vei reuși.
 Dă-mi te rog acele lucruri care să mă îndrepte spre fericire.
 Educă-mă te rog ca să pot fi o binecuvântare pentru lume.

Grupele mari

Activitatea independentă liber aleasă sugerată de educatoare care-i va urmări și corecta.

- creativitate
- jocul
- conversația – poate aduce orice temă la nivelul lor de cunoștere
- o experiență – se concentrează
 - să aibă o logică
 - să învețe regula

Cercul închis – educatoarea propunându-și o temă adoptată ca modalitate de exprimare.

Lucrul – perioada compactă – vor lucra fișe din mape, ei își vor alege tema.
 Serbarea – o oră, o oră și jumătate

CONȚINUTURI EDUCAȚIONALE – GRUPURI DE BAZĂ

I grup inferior (Untergruppe) – deprinderi fundamentale – scris, citit, socotit

II grup mijlociu (Mittelgruppe) – transmiterea de cunoștințe – cultură generală (istoria, geografia, cultura, civilizație, etc)

III grup superior (Obergruppe) dezvoltarea personalității – cunoștințe despre lume și viață

Amenajarea spațiului (colțurile de joacă)

-organizarea și gruparea copiilor

-grup de masă

-grup de nivel

-grup de lucru

-grup opțional

Metode

- conversația – formativă – transmitere de cunoștințe

- în cerc – cu diferite forme de utilizare

-tipurile de cerc – cerc deschis în care se arată lucruri pe care copiii doresc să le aducă în discuție

- cerc închis în care tema este propusă de cadrul didactic

- cercul de lectură

- cercul de observație

- cercul de organizare și planificare a activităților pe

săptămână

- cercul de evaluare – la sfârșitul unei săptămâni

Jocul

Jocurile educative

Jocurile ritmice și gimnastică

Jocuri sportive

Jocuri din pauză

Lucrul pe grupe – nivel

- bază

- masă

- opțional

Cursurile - introductive
- de inițiere
cursuri de nivel
curs de specialitate
curs opțional
curs de fixare

Perioada compactă
Serbarea – evaluare